

EL LLENGUATGE

Fer oposicions

La creació d'un neologisme exigeix, si més no, dues condicions: que es tracti d'un neologisme necessari, això és, que puguem atribuir al mot de nova creació un significat desproveït, fins aleshores, de significat, i que aquest nou mot s'obtingui d'acord amb els procediments normals de formació de mots propis de la llengua, a fi que no hi vingui a resultar com un element estrany. És clar que totes dues condicions poden ésser discutibles en alguns casos concrets; però, és que un neologisme com «opositar», adoptat avui per uns quants publicistes i locutors en lloc de *fer oposicions* o *concurrer a unes oposicions*, reuneix cap d'aquestes dues condicions?

Es ben sabut que en català existeixen moltes locucions verbals, és a dir, conjunts de mots formats per un verb més un substantiu, un altre verb, etc., que exerceixen la mateixa funció que un verb: *fer goig*, *fer veure*, *tenir gana*, etc. La llista seria inacabable. I ultra aquests conjunts als quals atribuïm el valor de locucions, formem i usem contínuament frases verbals que expressen una acció o procés que, teòricament, hom podria expressar per mitjà d'un sol mot —d'un verb, és clar, si és que existia. És, per tant, del tot immotivada la repugnància que alguns senten a recórrer a determinades locucions o frases verbals que substitueixen, així, per neologismes de formació arbitrària. En una llengua com el català que preferim de dir *tenir por* o *dir mentides* en lloc de verbs tan tradicionals com *tèmer* o *mentir*, i que recorre habitualment a *posar remei* en lloc de *re-mejar*, la formació d'un neologisme com «opositar» a fi d'evitar una frase verbal resulta ben incomprensible.

Quant a la formació d'aquest verb, cal dir que si bé tenim molts verbs com *excitar*, *habilitar*, *habitar*, *debilitar*, *felicitar*, etc. —acabats en *itar*, com «opositar»—, relacionats amb els noms *excitació*, *habilitació*, *habitació*, *debilitació*, *felicítació*, són els noms que provenen dels verbs i no a la inversa. *Debilitar*, *habilitar*, etc., són verbs derivats, però dels adjectius *dèbil* i *hàbil*. *Excitar* o *habitar* són mots primitius. I dels uns i els altres hem obtingut els noms derivats en *ció*. El verb que correspon a *oposició* és *oposar*, ocupat ja per un altre significat. Per què, doncs, defugir la frase verbal? Els qui diuen «opositar» no tindran pas la idea, suposem, de substituir *guanyar les oposicions* per un altre dels seus neologismes.

Albert Jané